

Valdkond	Sotsiaalained
Kursuse nimetus	Kultuuriantropoloogia
Klass	11.-12. klass
Kursuse eesmärk	<p>Me kõik osaleme kultuuris, loome seda, kanname edasi ja muudame. Antropoloog tahab teada – miks? Ta vaateleb, analüüsib ja ei sildista.</p> <p>Kultuuriantropoloogia aitab paremini mõista erinevate ühiskonnarühmade käitumist, seda nii rühma siseselt kui ka suhtlemises erinevate rühmade vahel. Sel moel õpitakse tundma ühiskondade ja rühmade kultuurilisi erinevusi, inimkultuuri universaalseid avaldumisvorme ning kultuuri uurimise võimalusi.</p> <p>Kultuuriantropoloogia kursus võimaldab laiendada õpilaste silmaringi maailma kultuurilisest mitmekesisusest. Teadvustatakse ja õpitakse analüüsima erinevaid väärtushoiakuid, maailmavaateid, tõekspidamisi ja eluviise. Vaadeldakse nii kultuurilisi erinevusi kui ka sarnasusi, mis moodustavadki kultuurilise mitmekesisuse.</p> <p>Õpitu võimaldab meid ümbritsevaid kultuurinähtusi erinevatest perspektiividest tõlgendada, analüüsida kaasaegset massikultuuri, internetikultuuri ja subkultuure, leida sarnaseid mustreid erinevates kultuurides, erinevatel aegadel kultuuriajaloo ning näha erinevate kultuuriliste protsesside dünaamikat.</p> <p>Õpilane õpib leidma ja analüüsima seoseid meie endi ja võõraste kultuuride vahel, analüüsima igapäevaeluga seotud kultuurinähtusi etnoloogilisest ning antropoloogilisest vaatenurgast lähtudes.</p>
Kursuse sisu lühikokkuvõte	<p>Kultuuriantropoloogia aine annab ülevaate antropoloogia kui teaduse kujunemisest ja ajaloost, olulisematest uurijatest ning koolkondadest. Erinevaid teemasid käsitledes tutvustatakse etnoloogia ja kultuuriantropoloogia põhimõisteteid ja kultuuri uurimise meetodeid.</p> <p>Kursuse jooksul käsitletakse nii antropoloogia kui teaduse algusest alates uuritud erinevaid olulisi suuri teemasid (majandus, poliitika, pere- ja sugulussuhted, religioon, uurimiseetika ja rakendusantropoloogia) kui ka 20. sajandi teisel poolel uurimisfookusesse tõusnud subkultuuriuuringuid, mikroajaloo, normatiivsuse ning argieluga seonduvaid teemasid.</p> <p>Kursuse eesmärk on anda õpilastele kultuuri lugemiseks ja kultuuris osalemiseks neutraalse vaatepunkti võtmise võimalus ning selleks sobivad meetodid. Sel moel kultuuri analüüsiv inimene</p>

	<p>võiks omandada oskused ja hoiakud, mis võimaldavad lugupidavat suhtumist, paremat teineteisemõistmist ja avatud suhtumist igapäevaelus.</p> <p>Tundides käsitletavat teemat on seoses erinevate teiste kultuuriruumi kujundavate ja kultuuri kandvate distsipliinidega – ajalugu, religioon, kirjandus, kunst, muusika – nii ajaloolises (klassika) kui ka kaasaegses (popkultuur) kontekstis. Sel moel saab kultuuriantropoloogiat siduda erinevates teistes ainetes käsitletud teemade, õpilaste isikliku teadmiste- ja kogemuspagasiga.</p>
Lõiming teiste õppeainete ja päriseluga	<p>Ajalugu, usundilugu, ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus: Kultuuriantropoloogia käsitleb oma suurte teemadena religiooni ja erinevaid peremudeleid, samuti ühiskondlikke muutusi majanduses ja poliitikas. Vaadeldakse käitumisreegleid ja norme, nende tekkimise konteksti ja muutumist ajas. Rakendusantropoloogia ja eetika puudutavad eriti just ühiskonna- ja inimeseõpetuse teemasid.</p> <p>Eesti keel ja kirjandus: Vastavalt õpilaste lugemusele saab kultuuriantropoloogiat siduda erinevate teostega. Ka kirjandus tegeleb suuresti sellega, kuidas inimesed elavad ning miks nad teatud viisil käituvad. Kirjandusteos saab olla illustratiivne või ka analüüsimaterjal.</p> <p>Aine jooksul loetavad ja analüüsivad tekstid on inglise ja eesti keeles, tõlgete puhul on oluline õpilaste nii erialase kui ka üldise sõnavara laiendamine. Kodused tööd on reeglina kirjalikud ning arendavad eneseväljendust, seoseloomist ning toetavad eesti keele õigekirja harjutamist.</p> <p>Muusika: reeglina on iga teematunni sissejuhatus mingi muusikapala, mida kasutatakse tunni teemast lähtuvalt illustratiivsel eesmärgil. See võib olla religioosne muusika, punk, folk või metal – žanre on palju. Arendab seoseloomist ning laiendab muusikalisi teadmisi.</p> <p>Kunst ja kunstiajalugu: Erinevate kunstiteoste (kujutatav- ja tarbekunst, arhitektuur kui ruumikogemuse kujundaja) kasutamine õppetöös – inimkultuur on ääretult visuaalikeskne.</p>
Akadeemilise aususe arendamine	<p>Õpilased peavad kursuse jooksul lugema erinevaid artikleid ning vaatama mõnda antropoloogilist dokumentaalfilmi, mida tuleb analüüsida nii kodutööna kui ka tunnis.</p> <p>Kursuse lõputöök on väike välitöö-ülesanne, mis on intervjuuga osalusvaatlus.</p> <p>Kursuse alguses selgitatakse koduste ja tunniülesannete mõtet ning vajadust lahendada ülesanded iseseisvalt – oluline ei ole vastata õigesti, vaid materjali analüüsida ning esitada enda argumenteeritud arvamus.</p> <p>Lõputöö jaoks on olemas vormistusjuhend, käsitleme ka allikmaterjalide leidmist, kasutamist ja korrektset viitamist.</p>

Õppija profiili rakendamine	<p>Kursuse käigus julgustatakse õpilasi olema uudishimulikud ja teadmishimulised - antropoloogia on eelkõige märkamise arendamine ja küsimuste esitamine. Nii kodutööd kui ka kursuse lõputöö on üles ehitatud just märkamisele ja küsimuste esitamisele. Lõputöö on võimalus uurida midagi, mis õpilasele isiklikult huvitavad tundub.</p> <p>Antropoloogia kui aine arendab suhtlemisoskust. Ainespetsiifilised meetodid – välitöö, intervjuud – eeldavad lisaks ka julgust, koostööoskust ja avatust. Millegi uurimine või analüüsimine eeldab avatud suhtumist uuritavatesse – antropoloogia puhul on need inimesed.</p>
Õpioskuste, sh digioskuste arendamine	<p>Aine õpetab enda aja, ülesannete ja tegevuste juhtimist. Lõputöö teema leidmine, selle läbiviimise ajakava ning lõplik vormistamine on õpilase enda korraldada. Õpetajana saan ma olla nõuandja rollis.</p> <p>Lõputöö leidmine on ka päris kindlasti loovust arendav – õpetajana annan ma ses osas nõu, aga väga vabad käed.</p> <p>Lisaks laiemale kultuurianalüüsile on kultuuriantropoloogia seotud ka eneseanalüüsiga. Oma teatud tegevuste analüüsimine on üks kodutöö ülesanne.</p> <p>Digipädevustest: veebipõhised infootsingud, koduülesande sooritamine digitaalses õppekeskkonnas.</p>
Õpitulemused	<p>Õppeaine edukal läbimisel õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib end ümbritsevat kultuurikonteksti, mõistab ja väärtustab maailma kultuurilist mitmekesisust; • teab nimetada kultuuriantropoloogia põhimõisteid; • nimetab kultuuri uurimise ajaloo erinevaid perioode ja olulisemaid uurijaid ning oskab neid seostada teiste teaduste ning erialadega; • teab nimetada erinevaid välitöömeetodeid, viia läbi intervjuu informandiga ja koostada intervjuu küsimused; • teab kultuuriantropoloogia peamisi uurimisvaldkondi (poliitiline antropoloogia, majandusantropoloogia, religiooniantropoloogia, abielu ja perekond, rakendusantropoloogia ja antropoloogiline eetika); • omandab oskuse analüüsida kultuurinähtusi antropoloogilisest vaatenurgast lähtudes.
Hindamine	<p>Mitteeristav</p> <p>Arvestuse saamiseks peab õpilane osalema 75% tundidest, esitama kodutööd ning aine lõpuks osalusvaatluse-välitöö.</p>

Õppekäigid, projektid, külalisesinejad jms	Vastavalt võimalustele on tundides külalisesinejad – Eesti etnoloogid ja antropoloogid, kes räägivad oma uurimisvaldkonnast ja -kogemusest. Võimalusel toimub koostöö praktika ainega 'Erinevad Eestid'. Eesti Rahva Muuseumi külastus giidiga.
Õppetöö diferentseerimine	Kursuse alguses küsin õpilastelt, millised on nende ootused selle ainega seoses ning sellest lähtuvalt kohandan materjali, et see seostuks paremini õpilaste seniste teadmiste ja kogemustega ning arvestaks nende huvisid. Aine lõputöoks on erinevad variandid – üldisest osalusvaatlusest biograafilise mini-süvaintervjuuni. Antropoloogia eeldab huvi inimeste vastu ja suhtlemist, kuid see on õpitav oskus. Puudumiste ja kodutööde puhul on võimalikud individuaalsed kokkulepped. Andekate ja sügavama huviga õpilaste jaoks on olemas lisamaterjale – temaatiliste raamatute ja filmide nimekiri.
Õppematerjalid	Aet Annist, Maarja Kaaristo jt: Sotsiaal- ja kultuuriantropoloogia õpik kõrgkoolidele (2017 või 2023) Folkloristlikud välitööd (2017) Marcel Mauss: Techniques of the Body (1934) Antropoloogilised filmid: Keelepäästja (Liivo Niglas, 2020) The Sacred and the Secular (Karin Leivategija, 2014)